



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput V. Exorbitantes sententiæ circa tempus quo divinæ dilectionis
præceptum obligat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Cant. dum ait : *Est charitas in actu, est & in affectu. Et de illa quidem qua operis est, pu- ro datam esse legem . . . Nam in affectu quis ita habeat ut mandatur? Quia per charita- tem in affectu ibi S. Bernardus non intelli- git internum quemcumque charitatis affe- ctum, sed pinguem & suavem. Triplicem namque distinguit affectionem. Primam, quam caro pigrit; Secundam, quam ratio re- git. Tertiam, quam condit sapientia. Prima dulcis, sed turpis. Secunda sicca, sed fortis. Ul- tima pinguis & suavis. Igitur per secundam opera fiunt; de ea proinde intelligit charita- tem in actu: sed non est ista charitas affe- ctualis (qua sale sapientie condita, pinguescens, magnam menti importat multitudinem dulcedinis Domini) sed quadam potius actualis, qua etsi nondum dulci illo amore suaviter re- fit, amore tamen ipsius vehementer accendit. Igitur est interna affectio charitatis (non sola externa ipsius operatio) tamen cum suavitate illa non conjuncta. De ea proin- de cum dicit, *datam esse legem hominibus*, firmat, non infirmat assertionem nostram.*

CAPUT V.

Exorbitantes sententia circa tempus quo divina dilectionis praeceptum obligat.

23 **I**n haeresim impiam ab Alexandro VIII. condemnatam, non uno impetu, sed gra- datim prolapsi sunt, qui eam tradiderunt. Animadvertenter laborare cum Casuistis Scholasticos quosdam Doctores, in deter- minando tempore obligationis praecepti di- vine dilectionis, eaque quae à plurimis de- terminabantur tempora illius obligationis, seu elicendae Dei dilectionis, ab aliis im- probari. Inde cum concludere debuissent, sa- pissimè elicendos actus divinae dilectionis, ne quis certissimae (quoad se) obligationi dees- set; e contra concluderunt, nunquam per se elicendos, eo praetextu (in quo se fundat Tamburinus l. 1. c. 1. n. 9.) quia nunquam praeceptum aliquod obligat, nisi sit determinatum, cum non possit, ut indeterminatum, exire in executionem. Eoque tandem processerunt, ut dicerent, praeceptum de Deo actu interiori diligendo per se & ratione sui nun- quam obligare, nec in principio vitae mor- talis, nec in decursu, nec in fine; eique fieri satis per aliorum mandatorum custo- diam. Ita Sirmondus in defensione virtutis tr. 2. sect. 1. c. 2. Et in respons. ad libell. famos. Ita etiam ferè Thomas c. praecedenti relatus. Postquam enim c. 1. §. 1. n. 9. sic conclusisset de praecepto fidei, & c. 2. §. 1. de praecepto spei, c. 3. §. 2. n. 1. pariter philosophatur de praecep- to charitatis; cumque istis locis docuisset, actum fidei, spei, & charitatis necessarium quidem esse necessitate mediè, sed hunc se- mel in vita elicere, satis esse; addit, nullum

istorum actuum per se & ratione sui neces- sarium esse, necessitate specialis de co pra- cepti, exillimans aliorum praeceptorum im- plemente ei satisfieri. Juvabit ipsum verbis suis loquentem audire: *Laborant* (inquit lib. 2. c. 3. §. 2. n. 1.) *Doctores in assignan- do tempore quo debet fidelis ex obligatione actum positivum amoris elicere circa Deum, variaeque tempora, ut varia sunt hominum ingenia, assignant. Primum tempus quod aliqui assignant, est initium usus rationis. Secundum, finis vi- tae. Tertium, tota vita indeterminata sumpta, ut saltem semel in ea ametur Deus. Quartum, omnes dies festivi, in quibus debemus speciali- ter Deo vacare. Quintum, tempus quo adul- tus suscipit baptismum. Sextum, tempus quo suscipit Eucharistiam. Septimum, quando for- tè suscipitur martyrium. Octavum, quando magnum à Deo accipis beneficium. Nonum, quando audis aliquem contra Deum blasphemantem. Decimum, quando gravi urgeris tenta- tione, praesertim odii Dei, cum periculo con- sensus, nisi ad Deum per amorem te convertas. Quid de istis temporibus ipse? Numero se- quenti impugnari ea dicit per ea quae dixit c. 1. §. 1. n. 10. Idèdque sibi placere doctri- nam Azorii, qui docet, praeceptum charitatis impositum fuisse ob justificationem impij: solum igitur tunc obligare, quando impius, quia Sa- cramentum Penitentiae non est in promptu, non habet aliam viam qua se justificet, nisi eliciat actum contritionis, quae semper aliquo tandem modo actum amoris Dei super omnia dilecti in- volvit. Consequenter igitur & indirectè, ra- tione sua justificationis, ad actum charitatis fi- deles obligantur. Et ne indirectè quidem, dum in promptu est Penitentiae Sacramen- tum, in quo Dei amorem ad justificationem putat haud esse necessarium. Num 3. id confirmat esse doctrina non ignobilium Docto- rum, qui docent hoc praeceptum: "Diliges Do- minum Deum tuum, & c." non esse speciale, & speciale tempore implendum, sed generale, imbricatum in omnibus praecipis. Num 4. Pro- babilis ergo & tutissima sententia est illorum, qui negant, fideles initio usus rationis, & in fi- ne vitae, obligari ad se convertendum ad Deum illum amando. Ponere enim ejusmodi obliga- tionem, quae certè solido fundamento non inni- titur, nihil aliud est nisi scrupulos ingerere, non quidem inductis (quia hi ad eam obligationem non advertunt) sed doctioribus, &c. Hacten- nus Tamburinus.*

Sirmondus verò in defensione virtutis tr. 25 2. sect. 1. c. 2. sic dicitur: *Diligendi Dei praecepto homines obligari, affirmat S. Thomas statim ab usu rationis. Huius tam citò? Scotus, singularis Dominicis. Unde peritum? Alii, cum urget tentatio. Responde, si non esset alia via effugienda tentationis. Sotus, post acceptum beneficium. Grati quidem animi istud indicium est. Quidam in articulo mortis. Nimis seruum est. Ne quidem quoties recipitur aliquod Sacra- mentum, eam obligationem urgere existimo.*

Sufficit enim atrox cum confessione, si commode fieri possit. Aliquo tempore teneri, censet Suarez. At quo? Tuo iudicio remittit, ipse nescit. At quod ille nescit, quis sciat nescio. Unde pag. 12. concludit, quod Deus non tam præcipit amorem sui, quam odium vetat, sive formale & actuale (quod non humanum; sed diabolicum est) sive materiale, quod in mandatorum transgressione possum est. Et pag. 16. necnon in respons. ad libell. famos. pag. 24. Non parum esset, si semel in vita uno amoris actu fungeremur, atque hoc plus fieret, quam quod in rigore præcipitur. Et rursus pag. 16. citat: Deus præcipiendo amorem sanis habet si sibi in aliis mandatis pareatur. Ita Sirmondus.

26 In cuius discursu observare licet ludificationes rationis humanæ, sibi relictae, dum nimis auscultatur. Siquis enim cum scholæ Angelo velit, divini amoris actum in principio usus rationis eliciendum, nimis festinum esse dicit. Si in fine vitæ, nimis ferum. Si tempore intermedio, quod Suarez determinare nesciat, quod ipse determinare nescivit, ab alio determinari non posse concludit. Et sic primum maximumque divinæ dilectionis mandatum eludit. Istiusmodi illusionibus elusionibusque pleni sunt Casuillarum libri, in ratione purè humana, magis quam in autoritate divina, Sanctorumque doctrina fundati.

27 Istis nimium insitens P. Tressus, Author Thecos in Mussipontano Societatis Collegio defensæ 1. Januarii 1689. cum Sculteto Lutherano tandem concludit, quod Deum ultimum finem homo non tenetur amare, neque in principio, neque in decursu vite sue moralis. Vidit enim magnum divinæ dilectionis mandatum à Sirmondo suo figuratè exponi de dilectione non formali & interna, sed de externa & figurati, quæ sola in rigore præcepta sit. Hanc esse Sirmondi mentem à Wendroekio notà x. in x. epist. provinc. vidit perpicuè demonstrari, omnesque in oppositum cavillationes manifestè dissipari. Vidit ab altero Socio suo in libro cui titulus: *Reliqua Abbatis S. Cygerani*, opinionem illam probabilem asseri: *est in scholis valaè probetur illa sententia, quæ iracundi præcipi cuique, ut in vita aliquid eliciat charitatis actum; etiam extra periculum moriendi sine confessione, contrarium tamen esse probabile, & cerè difficile esset ullum caput proferre, unde ista obligatio desinat.* Vidit ad istam opinionem proximè accedere Tamburinum, Azorium, imò & Magnum Suarezium suum, quoad istius opinionis probabilitatem. Istis ergo animatus Professor ille Mussipontanus, non erubuit impiissimam hæresim illam tradere, quæ unà totius naturæ vocem, tot divinæ Scripturæ oraculis consecratam, universam quoque legem & Prophetas, totam denique Christianam Religionem funditus evertit. Si-

quidem primo maximoque dilectionis Dei mandato, ac secundo (huic simili) dilectionis proximi, universa lex & Prophetæ, totaque Christiana religio finaliter continentur. Non alio quippe fine Dei Filii incarnatus & passus est, non alio resurrexit, non alio sanctum misit Spiritum, nisi ut divinæ dilectionis ignem accenderet in fidelium cordibus. Nec aliud (inquit Augustinus) Scriptura præcipit, nisi charitatem. Unà proinde illà hæresi universam legem & Prophetas P. Tressus destruxit, Incarnationis consilium exinanivit, Christianæ Religionis cor & animam invastit, primariamque Christiani hominis obligationem extinxit; cum præcipua Christiani hominis obligatio sit in spiritu & veritate adorare & amare Deum velut Creatorem ac Redemptorem suum, & velut finem suum ultimum, in quem omnes morales actus suos, totamque moralem vitam suam, & omnes partes illius ipsum referre oporteat, nec sibi vel momento vivere, sed Creatori, Redemptori & Glorificatori suo, ita ut Deus esse debeat hominis, & omnis actionis humanæ finis ultimus, uti to. 1. demonstravimus, velut ex sacris Litteris, sanctis Patribus & ratione certissimum.

CAPUT VI.

Designantur tempora, quibus obligat primum mandatum.

29 **N**Egari ergo non potest, primum maximumque divinæ dilectionis mandatum obligare nedum in principio & fine vitæ moralis, nec solum aliquoties intermedio tempore, sed in omni parte illius, prout eodem tomo 1. demonstratum, atque hoc loco breviter repetendum exponendumque est.

30 Recolendum itaque ex ibi dictis, primum mandatum ad duo obligare. Primum, sub mortali, ad hoc ut Deus solus, actu vel virtute, semper sit finis ultimus hominis, sive agentis. Secundò, sub veniali, ad hoc ut Deus sit finis ultimus cujuslibet actionis humanæ, seu deliberatæ.

31 Deum esse finem ultimum hominis, seu (ut alii) agentis, vel vitæ & cordis, est Deum esse finem ultimum simpliciter, cui utique præ cæteris vivitur, in quem vita & cor hominis præcipuè tendit, in quo præcipuè delectatur & requiescit, quique proinde super omnia alia amatur, amoreque cæteris amoribus prædominante diligitur. Deum verò esse finem ultimum cujuslibet humanæ actionis, est quamlibet actionem humanam in Deum propter se dilectum referre, ita ut quælibet hominis actio deliberata ex aliquo Dei propter se amore finaliter proficiatur.

32 Quoad primum ergo incunctanter affe-